

Fångar i frihet

Den 7 juli tog Kubas president Raul Castro emot kardinal Jaime Ortega och Spaniens utrikesminister Miguel Angel Moratinos. Han tillkännagav då beslutet att frige de återstående 47 av de 75 kubaner som 2003 dömts till fängelse för samarbete med främmande makt i syfte att omstörta samhällssystemet.

Denna process satte fart den 19 maj då Raul Castro i ett möte med kardinal Ortega meddelade att en fånge skulle frigges av hälsoskäl och andra förflyttas till fängelser närmare hemorten för att underlätta familjebesök, och att möjligheterna till frigivning av fler skulle studeras individuellt. Den 7 juli tillkännagavs att ytterligare 5 skulle frigges omgående och övriga senare. Av de 47 återstår när detta skrivs ett knappt tjugotal.

Inte första gången

Det är inte första gången Kuba har tillmötesgått utländska vädjanden om frigivning av fångar. Den mest omfattande frigivningen skedde 1998 i samband med påvens besök. Han hade en lista på 300 namn, varav 80 - 100 av utländska bedömare ansågs vara "politiska". Jesse Jackson, Jimmy Carter och flera USA-senatorer har tillmötesgått på detta sätt liksom Frankrikes François Mitterand. Spanien har också tagit emot flera av de 75 som tidigare frigivits av hälsoskäl. Från Kubas sida har det framhållits som en gest av god vilja, kanske med syfte att stärka deras ställning och därmed Kubas, i respektive land.

EUs särbehandling av Kuba

Spaniens utrikesminister Moratinos har i flera år försökt bryta upp EUs "gemensamma hållning" – att stödja dissidenterna för systemskifte på Kuba - och häva EUs sanktioner mot Kuba som drevs igenom 2003. De motiverades med domarna mot de 75, som om de verkat i USA för Kubas räkning, skulle ha dömts där utan att "omvärlden" reagerat. USAs har en lag om registrering av agenter för utländsk makt, Foreign Agents Registration Act (FARA), nyligen använd i en uppmärksam agentutväxling med Ryssland. Dock tillerkänner USA, EU, Amnesty med flera inte Kuba rätten att tillämpa sådan lagstiftning till försvar för sin nationella säkerhet.

De flesta vill normalisera

Inför Spaniens ordförandeskap i EU första halvåret 2010 hade Moratinos stora förhoppningar om att lyckas. De flesta EU-länderna har länge velat bli av med denna absurda särbehandling av Kuba. I början av februari hade Moratinos uppnått samtycke av alla medlemsländer. En möjlig frigivning av "samvetsfångar" med hälsoproblem hade också avhandlats med Havanna. USA motsatte sig detta och fick draghjälp av en händelse som gav bränsle åt offensiven mot Kuba. Fången Orlando Zapata hade svultit sig till döds. Han hade inget med de 75 att göra, och var inte dömd för samarbete med USA utan i olika omgångar för bedrägeri, skadegörelse, vapeninnehav, våldsbrott. Detta

hindrade inte Amnesty att utse honom till samvetsfånge. EU-parlamentet fördömde Kuba som skyldig till hans död och Moratinos insåg att loppet var kört för tillfället.

Samtalen med Kuba fortsatte dock, nu med kardinal Jaime Ortegas medverkan. Och de flesta har redan frivits och välkomnat inbjudan att utvandra till Spanien med sin närmaste släkt – de har varit upp till över 10 per fånge - om de vill. De deporteras inte.

Huruvida det kan få Sverige och övriga 3-4 Kubafober att gå med EU-majoritetens önskan att normalisera förbindelserna med Kuba återstår att se. Det har stärkt de krafter som arbetar hårt i USAs kongress för att häva reseförbudet för USA-medborgare till Kuba, och embargot, dvs den del av USAs ekonomiska blockad som gäller handel direkt mellan USA och Kuba.

Det utmanar Obama att frige De 5 kubanska politiska fångarna i USA. Kuba har erbjudit fångväxling sedan länge, och kan kanske erbjuda den USA-agent Alan Gross, teknisk expert på satellitkommunikation, som i december togs på bar gärning i Havanna distribuerande satellittelefoner till "dissidenter".

Eva Björklund

Frigivna klagar de på hotellstandarden och vill ha fortsatta sanktioner mot Kuba